

Tabela 1 Sądy i przykłady spraw

NAZWA SĄDU	PRZYKŁADY
SĄDY POWSZECHNE	
Sądy rejonowe	Wybrane sprawy rozpatrywane w I instancji
	<p>Prawo cywilne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stwierdzenie nabycia spadku, dział spadku • o zapłatę odszkodowania, kiedy przedmiot sporu jest do 70 tys. zł • o eksmisję z lokalu mieszkalnego. <p>Prawo rodzinne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa, • zasądzenie alimentów, • ograniczenie władzy rodzicielskiej, • ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami. <p>Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odwołanie się od decyzji wydanej przez ZUS np. w sprawie dotyczącej orzeczenia stopnia niepełnosprawności, • przywrócenie do pracy po niezgodnym z prawem rozwiązaniu umowy o pracę, • zapłatę zaległego wynagrodzenia od pracodawcy, • sprostowanie zapisów w świadectwie pracy, kiedy z pracownikiem rozwiązano umowę, • odwołanie się pracownika od wymierzonej mu przez pracodawcę kary porządkowej. <p>Sprawy dotyczące wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rejestracja stowarzyszenia, związku zawodowego, fundacji, • wpis do rejestru dłużników, • rejestracja spółki z o.o. lub spółki akcyjnej. <p>Księgi wieczyste:</p> <ul style="list-style-type: none"> • założenie księgi wieczystej dla nieruchomości np. mieszkania, czy działki, • zmiany w zapisach księgi wieczystej nieruchomości np. wpis o ustanowieniu na nieruchomości hipoteki. <p>Prawo karne (sprawy o mniejszym ciężarze gatunkowym):</p> <ul style="list-style-type: none"> • kradzież, kiedy wartość przedmiotu jest od 250 zł, • pobicie i lekki uszczerbek na zdrowi ofiary,, • uszkodzenie mienia np. zniszczenie samochodu, • prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu.

	<p>Prawo wykroczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kradzież, kiedy wartość przedmiotu nie przekracza 250 zł, • zakłócenie porządku publicznego np. na osiedlu, • prowadzenie działalności gospodarczej bez wymaganego zezwolenia.
Sądy okręgowe	1. Wybrane sprawy rozpatrywane w I instancji
	<p>Prawo cywilne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapłatę odszkodowania, kiedy przedmiot sporu jest powyżej 70 tys. zł • naruszenie dóbr osobistych np. wizerunku, twórczości artystycznej swobody sumienia i wyznania, nazwiska, pseudonimu, • naruszenie praw autorskich, • o sprostowanie wypowiedzi np. zamieszczonej w lokalnej prasie.
	<p>Prawo rodzinne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orzeczenie separacji lub rozvodu, • ubezwłasnowolnienie osoby np. z powodu niedorozwoju umysłowego, • przyznanie prawa do przysposobienia (adopcji) dziecka.
	<p>Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odwołanie się od decyzji ZUS np. w sprawie ustalenia świadczenia emerytalnego.
	<p>Prawo karne (najcięższe przestępstwa):</p> <ul style="list-style-type: none"> • morderstwo z użyciem broni palnej, • rozbój z użyciem broni palnej lub innego niebezpiecznego narzędzia np. noża, kija bejsbolowego.
	<p>Sprawy penitencjarne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wniosek o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbywania np. kary pozbawienia wolności, • skarga na tymczasowe aresztowanie.
	2. Rozpatrywanie w II instancji apelacji od wyroków wydanych przez sądy rejonowe (I instancja).
Sądy apelacyjne	Orzekanie w II instancji apelacji od wyroków wydanych przez sądy okręgowe, które rozpatrywały sprawy w I instancji. Są to sprawy zarówno z zakresu prawa cywilnego, prawa karnego, jak i prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.
SĄDY ADMINISTRACYJNE	
Wojewódzki sąd administracyjny	<p>Rozpatrywanie skarg na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • decyzje administracyjne np. dotycząca pozwolenia na budowę domu, • postanowienie wydane w toku postępowania administracyjnego, np. dotyczące wstrzymania robót budowlanych, • akty prawa miejscowego np. wydane przez radę miasta lub burmistrza w sprawie mieszkańców gminy, • bezczynność organów, kiedy nie wydano w wymaganym terminie decyzji administracyjnej

	w sprawie mieszkańca gminy
NSA	<p>Przykładowe sprawy:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpatrywanie odwołania od orzeczeń wydawanych przez wojewódzkie sądy administracyjne, rozpoznawanie sporów o własności między organami jednostek samorządu terytorialnego np. kto ma wydać decyzję w danej sprawie burmistrz, czy starosta albo między organami jednostek samorządu terytorialnego a organami administracji rządowej, np. marszałkiem województwa a wojewodą, wyjaśnienie przepisów prawnych dla sądów administracyjnych (wykładnia prawa).
SĄDY WOJSKOWE	
Sądy garnizonowe	Rozpatrywanie spraw dotyczących przestępstw popełnionych przez żołnierzy służby czynnej np. kradzież w jednostce wojskowej, czy też podczas misji pokojowej lub dezercji.
Sądy okręgu wojskowego	<p>Orzekanie w sprawach:</p> <ul style="list-style-type: none"> przestępstw popełnionych przez żołnierzy posiadających najwyższe stopnie wojskowe, apelacji (w II instancji) od wyroków wydanych przez sądy garnizonowe, które rozpatrywały sprawy w I instancji.
SĄD NAJWYŻSZY	
	<p>Wybrane sprawy:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpatrywanie kasacji, czyli zaskarżenie wyroku lub postanowienia wydanego przez sąd II instancji z powodu złamania prawa w trakcie postępowania, stwierdzenie nieważności wyborów parlamentarnych, prezydenckich, ważności referendum ogólnokrajowego, interpretowanie prawa dla sądów powszechnych (wykładnia prawa).